

Проблема тютюнопаління у світогляді сучасного лікаря акушера-гінеколога

С.Г. Біляєв, Л.Г. Назаренко

Харківська медична академія післядипломної освіти

У статті наведені сучасні дані стосовно актуальної проблеми медицини – перинатальних аспектів негативного впливу продуктів згоряння тютюну. Висвітлено епідеміологічні, біохімічні, імунологічні, патоморфологічні, клінічні аспекти впливу тютюнопаління на перебіг вагітності, пологів, стан плода і новонародженого.

Ключові слова: тютюнопаління, вагітність, пологи, перинатальна медицина.

Клінічну медицину на рубежі XXI сторіччя характеризує зміна етіологічних пріоритетів у патології людини. Поряд із традиційно важливими генетичними, психосоціальними, інфекційними факторами, які впливають на здоров'я та тривалість життя, в останнє десятиріччя, зокрема, стала очевидною наростаюча значущість так званих аддиктивних процесів, – пристрастей або залежностей. Серед них особливе місце посідає споживання тютюну. За даними ВООЗ саме тютюнопаління є одним з провідних чинників загального комплексу хвороб людини у XXI сторіччі. Незважаючи на впровадження у різних країнах світу глобальних програм боротьби з цим явищем, тютюнопаління є другим за значущістю фактором смертності у сучасному суспільстві, а від хвороб, що спричинені впливом тютюну, гине кожна десята доросла людина. Кожні 8 с у світі трапляється один летальний випадок внаслідок паління, а кожну годину тютюн вбиває 140 мешканців Європейського регіону [6]. Усе це свідчить про необхідність формування у сучасного лікаря світогляду на активне первинне попередження безпосередніх наслідків і непрямих проявів споживання тютюну. Беззаперечно, важливою передумовою цього має бути володіння на професійному рівні знаннями з цієї проблематики, а також надання пацієнту інформації, виходячи з власного прикладу, про здоровий спосіб життя. Загальну ситуацію у нашій країні засвідчують дані Національного звіту державної служби статистики України за 2012 рік, згідно з яким в Україні спостерігається постійне підвищення смертності, у структурі якої переважають хвороби системи кровообігу (65,8%) та новоутворення (14%). Ризик розвитку цих захворювань безпосередньо пов'язаний з тютюнопалінням, адже більше половини осіб з коронарною хворобою є курцями [6].

Міжнародна класифікація хвороб 10-го перегляду виділяє тютюнопаління в окрему нозологічну одиницю (F17). Отже, паління слід розглядати як хворобу, а нікотинову залежність – як патологічний стан, який потребує діагностики та відповідного лікування. Вплив тютюнового диму на організм людини активно вивчається і достатньо широко висвітлений у літературі. Численні дослідження на великому клінічному матеріалі дозволяють констатувати, що практично всі органи та системи зазнають шкідливого впливу продуктів згоряння тютюну.

Перебіг вагітності, пологів і післяпологового періоду на фоні тютюнопаління є предметом наукового інтересу вітчизняних і закордонних спеціалістів. Особливий інтерес викликає зв'язок тютюнопаління з передчасними пологами, бо ці ускладнення є найважливішими у структурі розладів репро-

дуктивного здоров'я [25]. Установлено, що як активне, так і пасивне тютюнопаління, значно підвищує ризик мимовільних абортів і передчасних пологів, при цьому підтверджено взаємозв'язок паління і зазначених ускладнень не тільки у самої жінки-курця, але й у її дитини [2, 30]. На користь цього припущення свідчать результати експериментальних досліджень, в яких виявлене вірогідне скорочення терміну гестації при підвищенні навантаження тварин тютюновим димом [15]. Припинення паління під час вагітності достовірно знижує ризик зазначених ускладнень у більш пізніх термінах гестації [24].

Механізм дострогового переривання вагітності пов'язують із тим, що нікотин значно посилює чутливість міометрія до ендогенного окситоцину завдяки активізації окситоцинових рецепторів і посилення синтезу м'язової РНК, а підвищення концентрації естрадіолу та зниження прогестерону неминуче призводить до вкорочення тривалості терміну гестації [15].

Заслугують на увагу дослідження, присвячені вивченню ліпідного спектра крові у жінок-курців і, зокрема, обміну холестерину, що є попередником статевих стероїдів, порушення синтезу яких може безпосередньо впливати на перебіг гестаційного процесу. Підвищення концентрації загального холестерину, тригліцеридів, ліпопротеїдів високої (ЛПВЩ) і низької щільності (ЛПНЩ) під час вагітності є фізіологічним явищем [26]. Водночас, підвищення концентрації загального холестерину і ЛПНЩ на фоні паління призводить до відносного зниження рівня ЛПВЩ, що слід розцінювати, як порушення транспорту холестерину. Наслідком цього, по-перше, може бути порушення синтезу стероїдних гормонів, по-друге, підвищення індексу атерогенності та відкладання холестерину на стінках судин. У кожному разі, підвищення рівня ЛПНЩ, поряд зі зниженням ЛПВЩ асоціюється зі зниженням оваріальної функції, а зміни рівня холестерину у сироватці крові є чинником ризику передчасних пологів та ускладнень вагітності [9, 19].

Важливим внеском до структури невиношування та репродуктивних втрат на фоні паління можуть бути зміни імунного гомеостазу, що визначають порушення імунного нагляду у системі мати-плід та відбиваються відхиленням імуномодуляторних субпопуляцій, зменшенням хелперно-супресорного співвідношення (CD4+/CD8+) за рахунок відносного підвищення концентрації CD8+ [16].

Найчастішим ускладненням на фоні тютюнопаління є мимовільний аборт пізнього терміну або передчасні пологи, які перебігають з передчасним розривом плодових оболонок [14]. Такі події, які найчастіше поєднуються з олігогідрамніоном, пов'язують із порушенням соляового балансу в амніотичній рідині, а також активацією запального каскаду у хоріодецидуальній тканині, що супроводжується синтезом прозапальних цитокінів, активізацією нейтрофільних гранулоцитів, синтезу простагландинів та металопротеїназ. Простагландини провокують скорочення міометрія, а металопротеїнази – ослаблення міцності плодових оболонок [29]. До цього призводять зміни в імунній системі курців, що проявляються зниженням хелперно-супре-

сорного співвідношення, зменшенням продукції імуноглобулінів класів G, A, M, що разом із підвищенням рівня ЦІК та змінами вмісту інтерлейкінів у шийці матки, не тільки призводить до порушень імунного захисту при інфекційному ураженні нижніх відділів генітального тракту та безпосереднім чином відображається на міцності амніотичної оболонки, але і знижує протидію організму екзогенним антигенам у цілому [13]. Слід також зазначити, що підвищення, на фоні куріння, рівня імуноглобулінів класу E, поряд із наведеними вище порушеннями у популяції Т-лімфоцитів та підвищенні рівня ЦІК, зв'язують не тільки ризик дострокового переривання вагітності, але й алергічні стани у матері та її дитини у майбутньому [27].

У зв'язку з тим, що до складу тютюнового диму входить велика кількість окису вуглецю, стає очевидним зв'язок між ризиком розвитку анемії під час вагітності та тютюнопалінням [12].

Вплив тютюнопаління на частоту і тяжкість ранніх токсикозів і гіпертензивних ускладнень під час вагітності остаточно не з'ясований. Поширеною є думка про те, що паління знижує ризик нудоти і блювання у I триместрі гестації. За іншими даними, паління не чинить будь-якого впливу на частоту ранніх токсикозів [23]. Що стосується гіпертензивних розладів, то згідно з численними літературними даними, тютюнопаління є фактором, що призводить до розвитку цієї патології та обтяжує її перебіг [7].

Відомо, що важливу роль у розвитку ускладнень гестаційного періоду відіграє судинний фактор. У зв'язку з цим є підстави стверджувати про наявність зв'язку між палінням і патологією плаценти. Установлено відсутність статистично значущої різниці об'єму і маси плацент у вагітних-курців та жінок, що не палять [20]. Однак мікроскопічні дослідження плаценти на фоні паління виявили такі зміни, як фокальний некроз синцитію, ущільнення строми ворсин, периваскулярна депозиція колагену, нерівномірне стовщення базальної субендотеліальної мембрани, кальцинування міжворсинчастого простору, а також зменшення просвіту і вірогідне зменшення об'ємної частки судин у порівнянні з плацентами жінок, що не палять [3, 18]. У результаті впливу шкідливих факторів зовнішнього середовища на вагітну, до яких відносять і тютюнопаління, спочатку реакція судин термінальних ворсин плаценти носить компенсаторний характер, що проявляється у переміщенні капілярів до периферії, збільшенні їхньої площини за рахунок зростання їхньої кількості і розширення просвіту. Потім компенсаторні можливості знижуються за рахунок інволютивно-дистрофічних змін плаценти, що віддзеркалюється у збільшенні числа безсудинних, склерозованих, фібриноїдних ворсин, появі їхніх незрілих форм [4]. Постійне та тривале вдихання забрудненого повітря у подальшому призводить до пригнічення компенсаторно-приспосувальних можливостей плаценти. Описані анатомічні зміни асоціюються з порушенням ензиматичної і синтетичної функції органа: з пригніченням синтезу амінокислот і гормонів, що у свою чергу призводить до синдрому затримки розвитку плода, невиношування та передчасних пологів [18].

Крім морфологічних змін, численні літературні дані свідчать про вірогідний взаємозв'язок тютюнопаління із передлежанням та передчасним відшаруванням плаценти, що створює небезпеку кровотечі і закономірно відображається на наслідках вагітності та пологів [17]. Заслугує на увагу оцінка відсотка зростання ризику патології плаценти у вагітних з 6-річним стажем тютюнопаління відносно жінок, які не палять: передлежання +143%, передчасне відшарування +72%, обширні інфаркти +37% [22]. Морфологічно-функціональні зміни у плаценті закономірно призводять до дисфункції органа та синдрому затримки розвитку

внутрішньоутробного плода різного ступеня тяжкості [14]. Ситуація ускладнюється тим, що нікотин проникає через плацентарний бар'єр, про що свідчить виявлення його метаболітів у тканинах плода. У результаті цього розвивається функціональна плацентарна недостатність, що супроводжується компенсованим дистресом плода вже через 2 год після впливу тютюнового диму. Погіршення стану внутрішньоутробного плода на фоні активного або пасивного тютюнопаління матері підтверджується вірогідним зниженням показників біофізичного профілю [5].

В експериментальному дослідженні встановлено, що нікотин впливає на процеси формування серцево-судинної системи плода та сповільнює процеси осифікації у кістковому скелеті [1]. Діти, народжені від матерів, що палять, мають істотно меншу масу тіла і зріст при народженні та значно нижчу оцінку за шкалою Апгар [7, 12]. З гіпоксичним та токсичним ефектами тютюнового диму при палінні матері пов'язують стимуляцію ембріонального еритропоезу, що згодом призводить до поліцитемійного синдрому та анемії новонародженого [31]. Крім того, наслідками паління матері для немовляти є недостатній розвиток дихальної системи, зниження вентиляційної функції легенів, що призводить до розвитку гіпоксії, а внаслідок токсичного ураження нервової системи можливе підвищення м'язового тону, дратівливості, а також небезпека виникнення церебрального паралічу і синдрому раптової смерті новонародженого [14].

У результаті проведених експериментальних досліджень встановлено, що сам по собі нікотин, який вводять щурам щодня у другій половині вагітності, не спричиняє досить чіткої зміни у функціональному стані піддослідних тварин, що пов'язане із компенсаторно-захисною реакцією на тривале шкідливе втручання. Однак при пред'явленні до організму підвищених вимог, таких, як функціональні або екстремальні навантаження, може виникати дефіцит компенсаторно-захисних можливостей материнського організму, що неминує тягне за собою порушення трофіки плода [8].

Таким чином, у плода на фоні тютюнопаління матері мають місце численні порушення обмінних, гемодинамічних процесів і факторів росту, що відбивається на його адаптаційних можливостях у постнатальний період. Цим пояснюються висока ймовірність дистресу плода у пологах та гірші прогнози для здоров'я немовляти у порівнянні з дітьми, що народжені матерями, які не палять [32]. Є повідомлення про більш серйозні відхилення у внутрішньоутробному розвитку плода на фоні паління майбутньої матері. Токсична дія тютюнового диму у пренатальний період асоціюється з тяжкими порушеннями розвитку нервової системи, що проявляється істотним зменшенням фронтальної частки головного мозку та об'єму мозочка у недоношених новонароджених [21]. Спостерігаються випадки полідактилії, синдактилії, адактилії, які виявилися вірогідно пов'язаними з інтенсивним палінням під час вагітності [21].

Зміни у перебігу гестаційного періоду на фоні тютюнопаління закономірно стають передумовою негативного впливу цієї шкідливої звички на процес пологів, а отже і на особливості розродження. Численні повідомлення, присвячені даному питанню, дозволяють констатувати наявність достовірного зв'язку між рівнем нікотинового навантаження під час вагітності та величиною крововтрати у пологах, а також ризиком венозного тромбозу, тромбоемболії та геморагічних ускладнень [11]. Перебіг пологового акту у жінок-курців частіше ускладнюється слабкістю пологових сил, стрімкими пологами, а також дискоординованою пологовою діяльністю. Підвищений ризик оперативного розродження пояснюють тим, що паління під час вагітності та обтяжений соматичний анамнез є факторами ризику слабкості пологової діяльності, пов'язаного з цим медикаментозного стиму-

ловання пологів і, як наслідок, високою ймовірністю оперативного розродження [28].

Повідомлення про особливості перебігу післяпологового періоду у жінок-курців нечисленні. За даними літератури, суттєвої різниці у процесі інволюції матки після пологів у жінок-курців і некурців не виявляється, незалежно від способу розродження. Тим часом, тютюнопаління на фоні вагітності значно знижує продукцію пролактину, що негативно відображується на якості грудного вигодовування [10].

Таким чином, зв'язок між тютюнопалінням та ускладненнями перебігу вагітності і пологів є безперечним і доведеним. Проте, клінічний досвід свідчить, що більшість жінок не є щирими у визнанні цієї шкідливої звички при спілку-

ванні з медичним працівником, передусім, це стосується тих, хто знаходиться в періоді гестації.

ВИСНОВКИ

Виходячи з чисельної наукової і практичної інформації щодо перинатальної значущості проблеми тютюнопаління, слід зазначити, що висвітлення теоретичних питань патогенетичних механізмів впливу, а також практичних аспектів прогнозування та можливої корекції негативних наслідків токсичної дії продуктів згоряння тютюну має стати однією із найважливіших складових у процесі навчання фахівців акушерів-гінекологів, виховання в них світогляду, спрямованого на боротьбу з цим явищем.

Проблема табакокурения в мировоззрении современного врача акушера-гинеколога С.Г. Беляев, Л.Г. Назаренко

В статье приведены современные данные, касающиеся актуальной проблемы медицины, – перинатальных аспектов негативного влияния продуктов сгорания табака. Освещены эпидемиологические, биохимические, иммунологические, патоморфологические, клинические аспекты влияния табакокурения на течение беременности, родов, состояние плода и новорожденного.

Ключевые слова: табакокурение, беременность, роды, перинатальная медицина.

The problem of tobacco smoking in the outlook of the modern obstetrician-gynecologist S.G. Belyaev, L.G. Nazarenko

The article presents modern data concerning actual problems of medicine – perinatal aspects of the negative impact of tobacco combustion products. Presented epidemiological, biochemical, immunological, pathological, and clinical aspects of the impact of smoking on pregnancy, childbirth, the fetus and newborn.

Keywords: tobacco smoking, pregnancy, childbirth, perinatal medicine.

Сведения об авторах

Беляев Сергей Георгиевич – Кафедра генетики, акушерства, гинекологии и медицины плода Харьковской медицинской академии последипломного образования, 61176, г. Харьков, ул. Корчагинцев, 58; тел.: (0572) 93-00-72

Назаренко Лариса Григорьевна – Кафедра генетики, акушерства, гинекологии и медицины плода Харьковской медицинской академии последипломного образования, 61176, г. Харьков, ул. Корчагинцев, 58; тел.: (0572) 93-41-87

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Влияние никотина на систему мать-плод при воздействии в течение всей беременности / Г.А. Шевелева, А.П. Кирыщенко, Н.И. Шеина, И.В. Силантьева // Фармакология и токсикология. – 1984. – Т. 47, вып. 3. – С. 78–83.
2. Геревич Г.И. Тютюнопаління та його вплив на перебіг вагітності, пологів, стан плода і новонародженого: Автореф. дис. ... канд. мед. наук : спец. 14.01.01 «Акушерство та гинекологія» / Г.И. Геревич. – К., 2005. – 24 с.
3. Губина-Вакулик Г.И. Патологические и компенсаторные изменения в плаценте при различных вариантах табакокурения в семье / Г.И. Губина-Вакулик, С.Г. Беляев // Здоровье женщины. – 2009. – № 2. – С. 103–106.
4. Кошелева Н.Г. Влияние экологических факторов на состояние и развитие плода и новорожденного / Н.Г. Кошелева, И.И. Евсюкова // Сов. медицина. – 1991. – № 12. – С. 29–33.
5. Норбе Г.К. Биофизический профиль плода при пассивном курении беременной: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. мед. наук: спец. 14.01.01 «Акушерство и гинекология» / Г.К. Норбе. – К., 1991. – 20 с.
6. Основні причини високого рівня смертності в Україні: дослідження упорядковані розвитку людини у регіоні Європи та Середньої Азії [Електронний ресурс]. – К., 2012. – Режим доступу: URL: <http://siteresources.worldbank.org/UKRAINE/UKRAINI-ANEXTN/Resources/PrichynysmertnostivukrainiUKR.E.pdf>. – Заголовок з екрану.
7. Подольский В.В. Табакокурение и его влияние на течение беременности, родов, состояние плода и новорожденного / В.В. Подольский, Г.И. Геревич, Ю.С. Федунив // Здоровье женщины. – 2005. – № 2. – С. 13–15.
8. Филимонов В. Г. Исследование некоторых показателей функционального состояния организма матери и плода при воздействии никотина / В.Г. Филимонов, Г.А. Шевелева, Н.В. Стрельченко // Акушерство и гинекология. – 1982. – № 9. – С. 35–38.
9. Чайка В.К. Невынашивание беременности: проблемы и тактика лечения / В.К. Чайка, Т.М. Демина. – Донецк : Вебер, 2001. – 260 с.
10. Baxter J. Which mothers wean their babies prematurely from full breastfeeding? An Australian cohort study / J. Baxter, A.R. Cooklin, J. Smith // Acta Paediatr. – 2009. – Vol. 98, № 8. – P. 1274–1277.
11. Bodnar L.M. Predictors of pregnancy and postpartum haemoglobin concentrations in low-income women / L.M. Bodnar, A.M. Siega-Riz, L. Arab // Public. Health Nutr. – 2004. – Vol. 7, № 6. – P. 701–711.
12. Briggs M.M. Comparing pregnancy in adolescents and adults: obstetric outcomes and prevalence of anemia / M.M. Briggs, W.M. Hopman, M.A. Jamieson // J. Obstet. Gynaecol. Can. – 2007. – Vol. 29, № 7. – P. 546–555.
13. Cervical anti-inflammatory cytokine concentrations among first-trimester pregnant smokers / H.N. Simhan, S.N. Caritis, S.L. Hillier, M.A. Krohn // Am. J. Obstet. Gynecol. – 2005. – Vol. 193, № 6. – P. 1999–2003.
14. Cigarette smoking-threat from first days of life / E. Gajewska, R. Malak, E. Mojs, W. Samborski // Przegl. Lek. – 2008. – Vol. 65, № 10. – P. 709–711.
15. Hormonal changes accompanying cigarette smoke-induced preterm births in a mouse model / S.P. Ng, B.G. Steinetz, S.G. Lasano, J.T. Zelikoff // Exp. Biol. Med. – 2006. – Vol. 231, № 8. – P. 1403–1409.
16. Influence of smoking cessation on airway T lymphocyte subsets in COPD / E. Roos-Engstrand, B. Ekstrand-Hammarström, J. Pourazar [et al.] // COPD. – 2009. – Vol. 6, № 2. – P. 112–120.
17. Iron deficiency anemia, cigarette smoking and risk of abruptio placentae / D.L. Arnold, M.A. Williams, R.S. Miller [et al.] // J. Obstet. Gynaecol. Res. – 2009. – Vol. 35, № 3. – P. 446–452.
18. Jauniaux E. Morphological and biological effects of maternal exposure to tobacco smoke on the fetoplacental unit / E. Jauniaux, G.J. Burton // Early Hum. Dev. – 2007. – Vol. 83, № 11. – P. 699–706.
19. Lipid profile of women with premature ovarian failure / E.A. Knauff, H.E. Westerveld, A.J. Goverde [et al.] // Menopause. – 2008. – Vol. 15, № 5. – P. 919–923.
20. Maternal passive smoking and its effect on maternal, neonatal and placental parameters / K.N. Ramesh, M.K. Vidyadaran, Y.M. Goh [et al.] // Med. J. Malaysia. – 2005. – Vol. 60, № 3. – P. 305–310.
21. Maternal Smoking during Pregnancy and Regional Brain Volumes in Preterm Infants / M. Ekblad, J. Korkkela, R. Parkkola [et al.] // J. Pediatr. – 2009. – Vol. 156, № 2. – P. 185–190.
22. Naeye R.L. The duration of maternal cigarette smoking, fetal and placental disorders / R.L. Naeye // Early Hum. Dev. – 1979. – Vol. 3, № 3. – P. 229–237.

23. Nausea and vomiting in pregnancy: maternal characteristics and risk factors / C. Louik, S. Hernandez-Diaz, M.M. Werler, A. A. Mitchell // Paediatr. Perinat. Epidemiol. – 2006. – Vol. 20, № 4. – P. 270–278.
24. Polakowski L.L. Prenatal smoking cessation and the risk of delivering preterm and small-for-gestational-age newborns / L.L. Polakowski, L.J. Akinbami, P. Mendola // Obstet. Gynecol. – 2009. – Vol. 114, № 2, pt. 1. – P. 318–325.
25. Pregnancy disorders that lead to delivery before the 28th week of gestation: an epidemiologic approach to classification / T.F. McElrath, J.L. Hecht, O. Dammann [et al.] // Am. J. Epidemiol. – 2008. – Vol. 168, № 9. – P. 980–989.
26. Pregnancy-related hyperlipidemia and endothelial function in healthy women / H. Saarelainen, T. Laitinen, O.T. Raitakari [et al.] // Circ. J. – 2006. – Vol. 70, № 6. – P. 768–772.
27. Relationships among prenatal aeroallergen exposure and maternal and cord blood IgE: project ACCESS / J.L. Peters, S.F. Suglia, T.A. Platts-Mills [et al.] // J. Allergy Clin. Immunol. – 2009. – Vol. 123, № 5. – P. 1041–1046.
28. Robson S.J. Management of subsequent pregnancy after an unexplained stillbirth / S.J. Robson, L.R. Leader // J. Perinatol. – 2010. – Vol. 30, № 5. – P. 305–310.
29. Role of cytokines in preterm labor and birth / J.S. Park, C.W. Park, C.J. Lockwood, E.R. Norwitz // Minerva Ginecol. – 2005. – Vol. 57, № 4. – P. 349–366.
30. The effect of smoking on reproductive failures in couples examined in the Genetic Outpatient Clinic at Dr. A. Jurasz University Hospital in Bydgoszcz / M. Pasicka, G. Przybylski, O. Haus, G. Ludwikowski // Med. Pr. – 2009. – Vol. 60, № 2. – P. 117–123.
31. The effect of tobacco smoking during pregnancy on concentration of prohepcidin and some parameters of iron metabolism in matched-maternal cord pairs / M. Cheichowska, L. Lewandowski, J. Ambroszkiewicz [et al.] // Przegl. Lek. – 2008. – Vol. 65, № 10. – P. 474–478.
32. The effects of smoking on labour after uncomplicated pregnancy: a comparison between the progress and outcome of labour in 400 smokers and 400 matched non-smokers / R.R. Guirgis, A.D. Clark, P. Hogston [et al.] // J. Obstet Gynaecol. – 1997. – Vol. 17, № 2. – P. 149–152.

Статья поступила в редакцию 15.04.2015

ТЕСТОВЫЕ ВОПРОСЫ

(один или несколько правильных вариантов ответов на каждый вопрос)

1. Яке місце, за даними ВООЗ, посідає тютюнопаління серед факторів смертності у сучасному суспільстві?

- Перше
- Друге
- Третє.

2. Переважно за рахунок яких хвороб спостерігається підвищення смертності в Україні?

- Хвороби системи кровообігу
- Новоутворення
- Інфекційні захворювання.

3. Механізм дострокового переривання вагітності у випадку тютюнопаління під час вагітності пов'язують із:

- Зниженням продукування естрогенів
- Підвищенням концентрації окису вуглецю у крові вагітної
- Зниженням опору організму жінки екзогенним інфекціям
- Посиленням чутливості міометрія до ендогенного окситоцину
- Зниженням концентрації прогестерону в крові вагітної.

4. Зміни обміну холестерину в організмі вагітної на фоні тютюнопаління характеризуються:

- Зниженням концентрації ЛПВЩ
- Підвищенням індексу атерогенності
- Підвищенням концентрації загального холестерину та ЛПНЩ
- Зниженням концентрації тригліцеридів.

5. Найчастіше дострокове переривання вагітності у жінок-курців починається з:

- Передчасного відшарування плаценти
- Переймоподібного болю внизу живота
- Передчасного вилиття навколоплідних вод.

6. Вплив тютюнопаління на частоту і тяжкість ранніх токсикозів проявляється у вигляді:

- Зниження ризику нудоти і блювання у I триместрі гестації
- Підвищення ризику нудоти і блювання у I триместрі гестації
- Вплив тютюнопаління на частоту і тяжкість ранніх токсикозів відсутній.

7. Перебіг пологового акту у жінок-курців частіше ускладнюється:

- Еклампсією
- Передчасним відшаруванням плаценти
- Слабкістю пологових сил
- Стрімкими пологами
- Дискоординованою пологовою діяльністю
- Передчасним вилиттям навколоплідних вод.

8. Перебіг післяпологового періоду у жінок-курців ускладнюється:

- Субінволюцією матки
- Ендометритом
- Кровотечею
- Ускладнень, пов'язаних з тютюнопалінням, немає.

9. Період лактації у жінки, яка палила під час вагітності, характеризується:

- Гіпогалактією
- Зниженням якості грудного молока
- Гіпогалактією і зниженням якості грудного молока
- Будь-які зміни відсутні.